

IV U 252/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 kwietnia 2022 r.

Sąd Rejonowy w Toruniu - IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący Sędzia Andrzej Kurzych

po rozpoznaniu w dniu 21 kwietnia 2022 r. w Toruniu na posiedzeniu niejawnym

sprawy **M. G.**

przeciwko **Wojewódzkiemu Zespołowi do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w B.**

o ustalenie stopnia niepełnosprawności

w związku z odwołaniem od orzeczenia z 23 kwietnia 2020 r., nr (...)

oddala odwołanie.

Sędzia Andrzej Kurzych

IV U 252/20

UZASADNIENIE

Orzeczeniem z dnia 23 kwietnia 2020 r. Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w B. uchylił zaskarżone przez M. G. orzeczenie o stopniu niepełnosprawności wydane przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w T. z dnia 18 lutego 2020 r. w części dotyczącej ustaleń zawartych w punktach:

- IV. niepełnosprawność istnieje od 13 lipca 2010 r.,
- V. ustalony stopień niepełnosprawności datuje się od 3 listopada 2016 r.,
- 5) konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne, ułatwiające funkcjonowanie danej osoby- wymaga

i orzekł w punktach:

- IV. niepełnosprawność istnieje od 33-go roku życia,
- V. ustalony stopień niepełnosprawności datuje się od 14 stycznia 2020 r.,
- 5) konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne, ułatwiające funkcjonowanie danej osoby- nie wymaga.

W uzasadnieniu decyzji podano, że ograniczenia w funkcjonowaniu nie wymagają wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne. Jednocześnie skład orzekający stwierdził, że choroba zasadnicza powoduje istotne obniżenie zdolności do wykonywania pracy, co stanowi podstawę do zaliczenia wnioskodawcy do lekkiego stopnia niepełnosprawności. Data ustalenia lekkiego stopnia niepełnosprawności została określona na podstawie daty złożenia wniosku o wydanie orzeczenia, ponieważ poprzednie orzeczenie

utraciło ważności 31 stycznia 2019 r. Zaznaczono, że wnioskodawca nie wykazuje ograniczeń kwalifikujących do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności w świetle art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r., poz. 573 ze zm.; dalej jako ustawa) oraz w § 30 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz.U. z 2018 r., poz. 2027; dalej jako rozporządzenie), tj. naruszenie sprawności organizmu powodujące niezdolność do pracy albo zdolność do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub powodujące konieczność czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.

W odwołaniu M. G. wniósł o uchylenie orzeczenia w całości oraz przekazania sprawy do ponownego rozpoznania przez organ. Uzasadniając swoje stanowisko, skarżący wskazywał, że wydając orzeczenie organ nie wziął pod uwagę epikryzy zawartej w karcie informacyjnej leczenia szpitalnego z dnia 23 grudnia 2019 r. oraz wskazań dotyczących dalszego sposobu leczenia i trybu życia. Skarżący wskazał, że powinien być zaliczony do grona osób niepełnosprawnych w stopniu umiarkowanym, albowiem obecnie jego stan zdrowia nie pozwala na uzyskanie zatrudnienia na wolnym rynku pracy. Z uwagi na liczne nawroty choroby powinien być on zatrudniony w warunkach pracy chronionej.

W odpowiedzi na odwołanie organ podtrzymał swoje stanowisko podając, że zakres naruszonej sprawności organizmu spowodowany chorobą psychiczną aktualnie nie powoduje konieczności częściowej lub czasowej pomocy innych osób w pełnieniu ról społecznych, zaś skarżący jest samodzielny w obsłudze i zdolny do uczestniczenia w życiu społecznym. Stwierdzono natomiast istotne obniżenie zdolności do wykonywania pracy, a w celu poprawy funkcjonowania zaleca się odpowiednie zatrudnienie na otwartym rynku pracy.

Stanowiska stron pozostały niezmiennie do zakończenia procesu.

Sąd ustalił, co następuje:

Wnioskodawca M. G. zainicjował postępowania o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wnioskiem datowanym na 14 stycznia 2020 r., wskazując na pogorszenie swojego stanu zdrowia. Uprzednio orzeczony był wobec niego stopień niepełnosprawności lekki do dnia 21 stycznia 2019 r.

(dowody:

- orzeczenie o stopniu niepełnosprawności z 30 stycznia 2017 r. – akta orzecznicze,
- wniosek o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wraz z załącznikami – akta orzecznicze)

Orzeczeniem z dnia 18 stycznia 2020 r. Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności zaliczył wnioskodawcę do lekkiego stopnia niepełnosprawności ze wskazaniem, że winien być zatrudniony na otwartym rynku pracy oraz że wymaga konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne ułatwiające funkcjonowanie. Dokonana w toku postępowania ocena stanu zdrowia wnioskodawcy wykazywała na (...), a także (...).

(dowody:

- orzeczenie o stopniu niepełnosprawności z dnia 18 lutego 2020 r. – akta orzecznicze,
- dokumentacja medyczna – akta orzecznicze,
- protokoły posiedzeń wraz z oceną stanu zdrowia - akta orzecznicze)

Na skutek zaskarżenia powyższego orzeczenia przez M. G., wydane zostało w dniu 23 kwietnia 2020 r. orzeczenie przez Wojewódzki Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w B., w którym zaskarżone orzeczenie zostało uchylone w części dotyczącej ustaleń zawartych w punktach:

- IV. niepełnosprawność istnieje od 13 lipca 2010 r.,
- V. ustalony stopień niepełnosprawności datuje się od 3 listopada 2016 r.,
- 5) konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne, ułatwiające funkcjonowanie danej osoby - wymaga

i orzekł w punktach:

- IV. niepełnosprawność istnieje od 33-go roku życia,
- V. ustalony stopień niepełnosprawności datuje się od 14 stycznia 2020 r.,
- 5) konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne, ułatwiające funkcjonowanie danej osoby- nie wymaga.

WZON nie stwierdził podstaw do zaliczenia wnioskodawcy do osób niepełnosprawnych w stopniu umiarkowanym.

(dowody:

- orzeczenie o stopniu niepełnosprawności z dnia 23 kwietnia 2020 r. – akta orzecznicze,
- protokół posiedzenia wraz z oceną stanu zdrowia – akta orzecznicze)

W opinii sądowo-psychiatryczno-psychologicznej z dnia 2 stycznia 2021 r., biegli stwierdzili, że M. G. nie jest osobą chorą psychicznie, a jego sprawność intelektualna mieści się w granicach normy. Rozpoznano u niego osobowość nieprawidłową i zaburzenia nastroju w wywiadzie. Uznano, że jest on osobą mniej stabilną emocjonalnie, mającą trudności w zakresie intelektualnej kontroli nad przeżywanymi emocjami. Prezentuje mniejszą tolerancję na frustrację, gorzej radzi sobie w sytuacjach trudnych, stresujących. Przeżywa w nich napięcie, niepokój, ma skłonność do obniżonego nastroju i zamartwiania się, ale nieobce mu też jest doświadczanie złości, gniewu, działa impulsywnie, gwałtownie, generując konflikty w otoczeniu. Biegli ocenili, że wnioskodawca jest samodzielny w obsłudze, potrafi wykonać podstawowe czynności domowe, jest też całkowicie zdolny do pracy, powinien jednak podjąć odpowiednią terapię, by wyuczyć się budowania prawidłowych relacji z innymi ludźmi i radzić sobie w sytuacjach stresujących. Wskazali również, że w okresach pogorszenia stanu zdrowia - pojawienia się objawów depresyjnych, skarżący wymaga wsparcia za strony otoczenia, jednak analiza dokumentacji medycznej wskazuje, że od dłuższego czasu nie występują u niego istotne zaburzenia nastroju i napędu psychoruchowego a stosowana farmakoterapia jest skuteczna.

(dowody:

- opinia biegłych z 2 stycznia 2021 r. – k. 18-21 akt,
- dokumentacja medyczna – akta orzecznicze,
- dokumentacja medyczna – k. 14-17 akt)

W opinii sądowo-lekarskiej z dnia 8 lipca 2021 r. biegły z zakresu chirurgii urazowo-ortopedycznej rozpoznał u skarżącego stan po częściowym usunięciu łąkotki przyśrodkowej kolana prawego, początkowe zmiany zwyrodnieniowe kolana oraz dyskopatię szyjną. Biegły uznał, że na dzień wydania zaskarżonego orzeczenia, tj. 23 kwietnia 2020 r., schorzenia rozpoznane u wnioskodawcy skutkują ograniczeniami funkcji ruchowej powodując ograniczenia w pełnieniu ról społecznych oraz w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, w związku z czym uznał za zasadne zaliczenie wnioskodawcy do osób niepełnosprawnych w stopniu lekkim. Biegły podał, że brak było podstaw do uznania umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, ponieważ badany nie wymaga czasowej albo częściowej pomocy innych osób w pełnieniu ról społecznych, nie jest niezdolny do pracy lub zdolny do pracy w

warunkach pracy chronionej, a zmiany w zakresie układu kostno-stawowego mają niewielki stopień nasilenia, badany porusza się sprawnie i jest samodzielny.

(dowody:

- opinia biegłego z 8 lipca 2021 r. – k. 121-122 akt,
- dokumentacja medyczna -k. 61-66, 78-80, 86, 88-113 akt)

Sąd zważył, co następuje:

Stan faktyczny w niniejszej sprawie ustalony został na podstawie dokumentacji przede wszystkim o charakterze medycznym, zgromadzonej w aktach sądowych i aktach organu. Prawdziwość i wiarygodność dokumentów nie była podważana.

Dodatkowo z uwagi na konieczność skorzystania z wiadomości specjalnych celem weryfikacji stanu zdrowia skarżącego pod kątem kryteriów niepełnosprawności, przeprowadzono dowody z opinii biegłych.

Opinie biegłych uznano za miarodajne. Były one logiczne, spójne oraz udzielały odpowiedzi na pytania postawione w postanowieniu dopuszczającym te dowody. Trzeba jednocześnie zaznaczyć, że opinie te zostały sporządzone przez osoby odznaczające się niekwestionowanymi kwalifikacjami, pozwalającymi im na prawidłową ocenę stanu zdrowia wnioskodawcy. Biegli posiadali bowiem wystarczającą wiedzę z dziedzin medycyny w zakresie przedmiotowym powyższych opinii, legitymowali się również potrzebnym doświadczeniem zawodowym. Osoby te spełniały zatem wszelkie wymogi potrzebne do tego by w prawidłowy sposób dokonać oceny w zakresie potrzeby zapewnienia wnioskodawcy opieki lub pomocy. Biegli swoje stanowiska w tym przedmiocie sformułowali po zapoznaniu się ze zgromadzoną w aktach sprawy dokumentacją i po przeprowadzeniu stosownych badań bezpośrednich, na podstawie których uzyskali pełną wiedzę na temat stanu zdrowia skarżącego. Opinie te zostały zatem sporządzone nie na podstawie arbitralnej i formułowanej a priori oceny, lecz w oparciu o obiektywny i rzetelnie zebrany materiał badawczy, który potwierdzał prawidłowość wyrażonego przez biegłego sądu.

Specyfika oceny dowodu z opinii biegłych wyraża się w tym, że sfera merytoryczna opinii kontrolowana jest przez sąd, który nie posiada wiadomości specjalnych, w istocie tylko w zakresie zgodności z zasadami logicznego myślenia, doświadczenia życiowego i wiedzy powszechnej. Odwołanie się przez sąd do tych kryteriów oceny stanowi więc wystarczające i należyte uzasadnienie przyczyn uznania opinii biegłych za przekonujące (wyrok SN z 7 kwietnia 2005 r., II CK 572/04, LEX nr 151656). Wnioski środka dowodowego w postaci opinii biegłego mają być jasne, kategoryczne i przekonujące dla sądu, jako bezstronnego arbitra w sprawie, dlatego gdy opinia biegłego czyni zadość tym wymogom, co pozwala uznać znaczące dla istoty sprawy okoliczności za wyjaśnione, to nie zachodzi potrzeba dopuszczania dowodu z dalszej opinii biegłych (wyrok SN z 21 listopada 1974 r., II CR 638/74, OSP 1975/5/108). Wszystkie te kryteria sporządzone w niniejszej sprawie opinii biegłych z zakresu chirurgii urazowo-ortopedycznej oraz psychologii i psychiatrii spełniały, a więc mogły one stanowić podstawę ustaleń faktycznych.

Na podstawie art. 278 § 1 k.p.c. a contrario postanowieniem z dnia 14 marca 2022 r. (k. 201 akt) Sąd pominął wniosek M. G. o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego neurologa na okoliczność jego niepełnosprawności, która miała być spowodowana chorobą neurologiczną - cieśnią nadgarstka.

Mimo odmiennych twierdzeń wnioskodawcy, analiza zgromadzonej dokumentacji medycznej wskazywała, iż na dzień wydania orzeczenia przez Wojewódzki Zespół schorzenie w postaci ciśnie nadgarstka u wnioskodawcy nie występowało. Dokumentacji lekarska dotycząca ciśnie nadgarstka pochodzi wyłącznie z grudnia 2021 r. (k. 179-181 akt). Schorzenia tego nie rozpoznał biegły ortopeda w opinii z dnia 8 lipca 2021 r. (k. 121-122 akt). nie budzi zaś wątpliwości, że gdyby było inaczej biegły z pewnością odnotowałby je w opinii, choćby w części dotyczącej badania podmiotowego. Ponadto, mimo aktywnej postawy procesowej, wnioskodawca przez długi czas nie przywoływał problemów zdrowotnych dotyczących tego schorzenia, a sam wniosek dowodowy został złożony dopiero w piśmie

przygotowawczym z dnia 28 stycznia 2022 r. (k. 173 akt). Trudno zatem zakładać, aby objawy tego schorzenia występowały u wnioskodawcy około 1,5 roku wcześniej.

Zasadą jest, że - orzekając w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych - sąd ocenia legalność decyzji rentowej, a także orzeczenia wydane przez wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności, według stanu rzeczy z chwili jej wydania. Postępowanie sądowe w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych ma bowiem charakter odwoławczy i kontrolny, stąd też postępowanie dowodowe ogranicza się do sprawdzenia zgodności z prawem decyzji wydanej przez organ rentowy (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 10 marca 1998 r., II UKN 555/97, OSNAPiUS 1999/5, poz. 181; z dnia 3 grudnia 1998 r., II UKN 341/98, OSNAPiUS 2000/2, poz. 72; z dnia 20 maja 2004 r., II UK 395/03, OSNP 2005/3, poz. 43; z dnia 12 stycznia 2005 r., I UK 93/04, OSNP 2005/16, poz. 254; z dnia 25 stycznia 2005 r., I UK 152/04, OSNP 2005/17, poz. 273 oraz z dnia 12 stycznia 2012 r., II UK 79/11, LEX nr 1130387). W przywołanym wyroku z dnia 20 maja 2004 r., II UK 395/03, Sąd Najwyższy podkreślił, że zmiana decyzji wskutek spełnienia warunków nabycia prawa do dochodzonego świadczenia w czasie postępowania odwoławczego prowadziłaby do zmiany charakteru postępowania rentowego z administracyjno-sądowego na wyłącznie sądowy. Sąd pierwszej instancji może wprawdzie zmienić decyzję ZUS i orzec co do istoty sprawy, ale tylko w razie uwzględnienia odwołania, czyli stwierdzenia, że organ rentowy, wydając decyzję uchybił prawu formalnemu lub materialnemu. I jedynie w takim zakresie przysługują mu kompetencje względem orzeczenia o świadczeniu przez organ rentowy. Nie może natomiast tego organu zastępować. Powodowałoby to bowiem wyeliminowanie poprzedzającej postępowanie sądowe drogi administracyjnej, a - w stanach faktycznych takich jak w rozpoznawanej sprawie - dodatkowo skrócenie postępowania sądowego o jedną instancję. Takie wnioski potwierdza art. 477^{14a} k.p.c., według którego sąd drugiej instancji, uchylając wyrok zaskarżony apelacją i poprzedzającą go decyzję, może przekazać sprawę do ponownego rozpoznania bezpośrednio organowi rentowemu. Nie może natomiast za ten organ orzec.

W orzecznictwie sądowym przyjmuje się więc, że zasadniczo w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych nie ma zastosowania reguła wynikająca z art. 316 § 1 k.p.c., zgodnie z którą po zamknięciu rozprawy sąd wydaje wyrok, biorąc za podstawę stan rzeczy istniejący w chwili jej zamknięcia, a w szczególności zasądzeniu roszczenia nie stoi na przeszkodzie okoliczność, że stało się ono wymagalne w toku sprawy. Stąd też w sprawach ubezpieczeniowych tylko w wyjątkowych przypadkach możliwe jest zastosowanie art. 316 § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy uznaje, że wyjątek taki obwarowany jest szeregiem zastrzeżeń, takich jak oczywistość prawa do świadczenia i pewność co do merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy w razie ponownego zgłoszenia wniosku (por. powołany wyrok z dnia 20 maja 2004 r., II UK 395/03). Ponadto stwierdza się, że ustalenia faktyczne stanowiące podstawę rozstrzygnięcia zawartego w wyroku przyznającym prawo do dochodzonego świadczenia z datą spełnienia wszystkich przesłanek koniecznych do jego nabycia, muszą dotyczyć okoliczności pewnych. Tylko w takich przypadkach dopuszczalne jest swego rodzaju skrócenie procedury przez eliminację ponownego postępowania przed organem rentowym z nowego wniosku o świadczenie należne (tak wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1998 r., II UKN 555/97, OSNAPiUS 1999/5, poz. 181; por. też wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 3 grudnia 1998 r., II UKN 341/98, OSNAPiUS 2000/2, poz. 72; z dnia 21 września 2010 r., III UK 94/09, LEX nr 621346 oraz z dnia 9 października 2014 r., II UK 11/14, LEX nr 1545033, a także wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 29 listopada 2017 r., III AUa 358/17, LEX nr 2663561 oraz orzecznictwo powoływane w uzasadnieniach tych orzeczeń). Np. w literaturze trafnie podnosi się, że należy odstąpić od zasady oceny legalności decyzji na chwilę jej wydania w sytuacji, gdy wyłączną przyczyną decyzji odmownej było nieosiągnięcie na tę chwilę wymaganego wieku uprawniającego do świadczenia.

Mając na względzie powyższe, pominięcie wnioskowanego przez skarżącego dowodu z opinii neurologa było uzasadnione, albowiem nie była możliwa zmiana zaskarżonego orzeczenia z uwagi na wystąpienie schorzenia w postaci cieśni nadgarstka po dacie jego wydania (samo przedłużenie się procesu było następstwem działań skarżącego, o czym niżej). Skoro w ocenie skarżącego doszło do stanowczego pogorszenia jego stanu zdrowia, może on zainicjować ponownie procedurę orzekania o stopniu jego niepełnosprawności (por. np. wyrok SA w Gdańsku z 25 października 2016 r., sygn. akt III AUa 908/16).

Postanowieniem z dnia 11 stycznia 2022 r. (k. 169 akt) na podstawie art. 286 k.p.c. a contrario Sąd pominął wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego psychiatry i psychologa oraz wniosek o dopuszczenie dowodu z uzupełniającej opinii biegłego ortopedy.

Opinia biegłego psychologa i psychiatry nie budziła żadnych wątpliwości. Biegli nie rozpoznali u wnioskodawcy choroby psychicznej oraz ocenili, że jego sprawność intelektualna mieści się w granicach normy. Rozpoznali osobowość nieprawidłową i zaburzenia nastroju w wywiadzie oraz zalecili terapię psychologiczną w celu poradzenia sobie z problemami w postaci: kontroli emocji, złości, budowania prawidłowych relacji z innymi ludźmi i radzenia sobie w sytuacjach stresujących. Zastrzeżono, że stosowana farmakologia przynosi efekty, a w sytuacjach zaostrzenia zaburzeń nastrojów skarżący wymaga wsparcia otoczenia. Biegli wskazali, że skarżący jest osobą zupełnie samodzielną, która może poszukiwać zatrudnienia na otwartym rynku pracy i nie ma przesłanek do orzekania w stosunku od niego niepełnosprawności w stopniu umiarkowanym.

Skarżący zakwestionował opinię psychologa i psychiatry wskazując, że z załączonego zaświadczenia lekarskiego z 18 marca 2021 r. (k. 67 akt) i 25 maja 2021 r. (k. 66v. akt) wynika, iż stwierdzony u niego epizod depresyjny ma charakter umiarkowany, a nie lekki. Przywołane zaświadczenia wskazują wprawdzie na występowanie u wnioskodawcy epizodu depresyjnego umiarkowanego, lecz rozpoznanie to w żadnym razie nie może być uznane za równoznaczne z zaistnieniem przesłanek umiarkowanego stopnia niepełnosprawności. Poza tym, jak już wyżej wyjaśniono, ocena stanu zdrowia skarżącego była dokonywana na dzień 23 kwietnia 2020 r., dalsze więc zdarzenia w zakresie jego zdrowia mogą być oceniane jedynie w toku kolejnego, ewentualnie zainicjowanego przez niego postępowania przed organem. Z tego też powodu treść zaświadczeń z 18 marca 2021 r. i 25 maja 2021 r. nie mogła być badane przez biegłych, a zatem brak było podstaw do dopuszczenia dowodu z opinii innych biegłych tych specjalności.

W przedmiotowej sprawie zbędne było także dopuszczenie dowodu z uzupełniającej opinii biegłego ortopedy. Biegły uznał, że na dzień wydania zaskarżonego orzeczenia, tj. 23 kwietnia 2020 r. schorzenia rozpoznane u M. G. skutkowały ograniczeniami funkcji ruchowej powodując ograniczenia w pełnieniu ról społecznych oraz powodując w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, w związku z czym uznał za zasadne oznaczenie skarżącego jako niepełnosprawnego w stopniu lekkim. Biegły podał, że brak podstaw do uznania umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, ponieważ badany nie wymagał czasowej albo częściowej pomocy innych osób w pełnieniu ról społecznych, nie jest niezdolny do pracy lub zdolny do pracy w warunkach pracy chronionej, a zmiany w zakresie układu kostno-stawowego mają niewielki stopień nasilenia, badany porusza się sprawnie i jest samodzielny. Stanowisko to znajdowało wsparcie w wynikach badania przedmiotowego („Stawy kolanowe o prawidłowych obrysach, bez cech niestabilności, objaw balatowania rzepki ujemny, ruchomość czynna i bierna w pełnym zakresie, wyczuwalne tarcia wewnątrzstawowe w obrębie kolana prawego”). Wnioskodawca w żaden sposób stanowiska biegłego nie zanegował.

Skarżący zakwestionował natomiast opinię biegłego powołując się na występujące u niego już w 2020 r. (...), które, jego zdaniem, wyłączało go z pracy na otwartym rynku. Zarzuty te nie były trafne, gdyż schorzenie kręgosłupa było brana pod uwagę przez biegłego, który rozpoznał u skarżącego dyskopatię szyjną. Biegły odnotował w badaniu podmiotowym, iż wnioskodawca skarży się na bóle kręgosłupa szyjnego i lędźwiowego. Miał zatem na względzie te schorzenia, ze względu na które wnioskodawca wnosił o uzupełnienie opinii biegłego. Warto też w tym miejscu przywołać wyniki badania przedmiotowego, w którym biegły ustalił: „Kręgosłup szyjny o prawidłowych obrysach, niewielkie ograniczenie ruchów rotacyjnych, ruchomość w pozostałych odcinkach prawidłowa. Kręgosłup piersiowo-lędźwiowy o prawidłowych krzywiznach fizjologicznych, z prawidłowym napięciem mięśni przykręgosłupowych, ruchomość we wszystkich płaszczyznach w normie. Objaw szczytowy ujemny” (k. 122v. akt). Biegły w żadnym razie nie pominął zatem schorzeń kręgosłupa. Przeprowadził w tym kierunku stosowne badanie przedmiotowe, którego wyniki nie pozwalały na zaliczenie wnioskodawcy w umiarkowanego stopnia niepełnosprawności. Dopuszczenie dowodu z opinii uzupełniającej nie miało więc merytorycznych podstaw, gdyż jej treść nie odbiegałaby od opinii pierwotnej, z uwagi na brak nowych okoliczności i argumentacji ze strony skarżącego.

Kwestie dotyczące ustalenia stopnia niepełnosprawności są uregulowane w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Ustawa ta w art. 3 ust. 1 ustala trzy stopnie niepełnosprawności, które stosuje się do realizacji celów określonych ustawą: znaczny, umiarkowany oraz lekki. Z kolei na podstawie regulacji art. 6 ust. 1 tej ustawy organami właściwymi do orzekania o niepełnosprawności są powiatowe zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności, stanowiące pierwszą instancję oraz zespoły wojewódzkie jako druga instancja.

W przedmiotowej sprawie M. G. zaskarżył orzeczenie Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w B., w którym organ utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w T. o uznaniu go za niepełnosprawnego w stopniu lekkim, gdyż uważał, że powinien mu zostać przyznany umiarkowany stopień niepełnosprawności.

Do lekkiego stopnia niepełnosprawności (art. 4 ust. 3 ustawy powołanej wyżej) zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności (art. 4 ust. 2 ustawy powołanej wyżej) zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.

Stosownie do art. 6c ust. 9 pkt 5 ww. ustawy, minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia: standardy w zakresie kwalifikowania oraz postępowania dotyczącego orzekania o niepełnosprawności i o stopniu niepełnosprawności, uwzględniając schorzenia naruszające sprawność organizmu i przewidywany okres trwania naruszenia tej sprawności, powodujące zaliczenie do odpowiedniego stopnia niepełnosprawności, a także oznaczenie symboli przyczyn niepełnosprawności. Taką regulację zawierają przepisy rozporządzenia z dnia 15 lipca 2003 r. Stosownie do jego § 3 ust. 2 przy orzekaniu o stopniu niepełnosprawności osoby, która ukończyła 16 rok życia bierze się pod uwagę:

- 1) zaświadczenie lekarskie zawierające opis stanu zdrowia, rozpoznanie choroby zasadniczej i chorób współistniejących, potwierdzone aktualnymi wynikami badań diagnostycznych, wydane przez lekarza, pod którego opieką lekarską znajduje się osoba zainteresowana, oraz inne posiadane dokumenty mogące mieć wpływ na ustalenie stopnia niepełnosprawności;
- 2) ocenę stanu zdrowia wystawioną przez lekarza - przewodniczącego składu orzekającego, zawierającą opis przebiegu choroby zasadniczej oraz wyniki dotychczasowego leczenia i rehabilitacji, opis badania przedmiotowego, rozpoznanie choroby zasadniczej i chorób współistniejących oraz rokowania odnośnie do przebiegu choroby;
- 3) wiek, płeć, wykształcenie, zawód i posiadane kwalifikacje;
- 4) możliwość całkowitego lub częściowego przywrócenia zdolności do wykonywania dotychczasowego lub innego zatrudnienia - poprzez leczenie, rehabilitację lub przekwalifikowanie zawodowe;
- 5) ograniczenia występujące w samodzielnej egzystencji i uczestnictwie w życiu społecznym;
- 6) możliwość poprawy funkcjonowania osoby zainteresowanej w samodzielnej egzystencji oraz w pełnieniu ról społecznych - poprzez leczenie, rehabilitację, zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze, środki techniczne, usługi opiekuńcze lub inne działania.

Standardy w zakresie kwalifikowania do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności (§ 30 rozporządzenia) zawierają kryteria określające naruszenie sprawności organizmu powodujące:

1) czasową pomoc w pełnieniu ról społecznych, co oznacza konieczność udzielenia pomocy, o której mowa w § 29 ust. 1 pkt 3, w okresach wynikających ze stanu zdrowia;

2) częściową pomoc w pełnieniu ról społecznych, co oznacza wystąpienie co najmniej jednej okoliczności, o których mowa w § 29 ust.1 pkt 3.

Standardy zaś w zakresie kwalifikowania do lekkiego stopnia niepełnosprawności (§ 31 rozporządzenia) określają kryteria naruszonej sprawności organizmu powodujące:

1) istotne obniżenie zdolności do wykonywania pracy, co oznacza naruszoną sprawność organizmu powodującą ograniczenia w wykonywaniu pracy zarobkowej znacznie obniżające wydajność pracy na danym stanowisku w porównaniu do wydajności, jaką wykazują osoby o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną;

2) ograniczenia w pełnieniu ról społecznych, co oznacza trudności doświadczane przez osobę zainteresowaną w relacjach z otoczeniem i środowiskiem według przyjętych norm społecznych, jako skutek naruszonej sprawności organizmu.

W świetle poczynionych ustaleń faktycznych należało uznać, iż stan zdrowia wnioskodawcy, według stanu na dzień wydania zaskarżonego orzeczenia, tj. 23 kwietnia 2020 r., uzasadnia zaliczenie go do lekkiego stopnia niepełnosprawności. Takie zapatrywanie wynika ze złożonych przez biegłych opinii, których treść Sąd uznał za przekonywującą.

Końcowo wskazać jeszcze należy, że na rozprawie w dniu 11 stycznia 2022 r. sprawa została skierowana na posiedzenie niejawne w celu wydania wyroku w trybie art. 15 zzs⁽¹⁾ pkt 3 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem Covid-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowymi (Dz. U. 2021 r., poz. 2095 ze zm.). Zgodnie z brzmieniem tego przepisu w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 oraz w ciągu roku od odwołania ostatniego z nich, w sprawach rozpoznawanych według przepisów ustawy Kodeksu postępowania cywilnego przewodniczący może zarządzić przeprowadzenie posiedzenia niejawnego, gdy nie można przeprowadzić posiedzenia zdalnego, a przeprowadzenie rozprawy lub posiedzenia jawnego nie jest konieczne.

Wstępnie zauważyć trzeba, że sam fakt procedowania na rozprawie nie stanowił przeszkody do następczego skierowania sprawy na posiedzenie niejawne w celu wydania wyroku w trybie art. 15 zzs¹ pkt 3 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. Rozprawy były znoszone lub odbyły się w warunkach, w których istniały podstawy do ich zniesienia wobec przedkładanych przez wnioskodawcę zaświadczeń lekarskich o braku możliwości udziału w rozprawie z przyczyn zdrowotnych. Tylko względy organizacyjne powodowały, że rozprawy mimo to dochodziły do skutku.

Wnioski o zniesienie terminów rozpraw skarżący złożył w:

- piśmie z 23 lutego 2021 r. o zniesienie terminu rozprawy w dniu 26 lutego 2021 r. (k. 26-37),
- piśmie z dnia 26 marca 2021 r. o zniesienie terminu rozprawy w dniu 30 marca 2021 r. (k. 42-44),
- piśmie z dnia 30 kwietnia 2021 r. o zniesienie terminu rozprawy w dniu 5 maja 2021 r. (k. 49-50),
- piśmie z dnia 25 maja 2021 r. o zniesienie terminu rozprawy w dniu 10 czerwca 2021 r. (k. 58-67),
- piśmie z dnia 23 września 2021 r. o zniesienie terminu rozprawy w dniu 24 września 2021 r. (k. 145-146),
- piśmie z dnia 12 listopada 2021 r. o zniesienie terminu rozprawy w dniu 16 listopada 2021 r. (k. 151- 157),
- piśmie z dnia 7 stycznia 2022 r. o zniesienie terminu rozprawy w dniu 7 stycznia 2022 r. (k. 166-167).

Przez cały tok postępowania istniał zatem stan rzeczy, który odpowiadał przywołanej normie. Tylko składane przez wnioskodawcę wnioski o przeprowadzenie rozprawy, a także okresowy charakter przedkładanych zaświadczeń lekarskich, powstrzymywał Sąd od działania w trybie art. 15 z.zs¹ pkt 3 ustawy z dnia 2 marca 2020 r.

Ostatecznie Sąd jednak uznał, że dalsze procedowanie w tych warunkach przybiera znamiona przewlekłości postępowania, zaś działania wnioskodawcy mają wyłącznie na celu przewleczenie procesu (jeżeli nie nadużywania prawa do rozprawy), skoro jednocześnie wnioskodawca, mimo choroby, w sposób bardzo aktywny w nim uczestniczy. Przejawem tego jest stawiennictwo na badania lekarskie przez biegłych oraz składanie licznych, co należy podkreślić rzeczowych i merytorycznych, pism procesowych.

Oceniono także, że zaistniała obiektywna przeszkoda w przeprowadzeniu posiedzenia zdalnego, a jednocześnie, wobec jednolitej treści zgromadzonego materiału dowodowego, nie było konieczne przeprowadzenie rozprawy. Przeszkodą w przeprowadzeniu posiedzenia zdalnego było to, że, jak twierdził skarżący, nie miał on dostępu do komputera podłączonego do internetu, wobec czego nie mógł zdalnie połączyć się z sądem, a jednocześnie, mimo umożliwienia mu przez sąd w budynku sądu takiego dostępu, z uwagi na pozostawanie na zwolnieniach lekarskich i oczekiwanie na hospitalizację, wielokrotnie wnioskował on zniesienie terminów rozpraw.

Mając na względzie czas trwania niniejszego postępowania, generowany przede wszystkim wielokrotnymi wnioskami wnioskodawcy o zniesienie terminów wyznaczonych rozpraw, uznano, że zasadnym było wydanie wyroku na posiedzeniu niejawnym, tym bardziej, że jak podano wcześniej, stan faktyczny był jasny, a opinie biegłych w sposób całościowy charakteryzowały stan zdrowia skarżącego i zaliczenie go do odpowiedniego stopnia niepełnosprawności. Należy też podkreślić, że mimo braku rozprawy wnioskodawca miał możliwość przedstawienia swego stanowiska w sprawie. Aktywnie z tego uprawnienia korzystał, czego dowodzą jego liczne pisma procesowe. W tym stanie rzeczy, wydanie wyroku na posiedzeniu niejawnym, wbrew stanowisku wnioskodawcy co do konieczności przeprowadzenia rozprawy (sąd wnioskiem o przeprowadzenie rozprawy nie był związany), w żaden sposób nie uchybiło jego prawom procesowym. Nie budzi też wątpliwości, że zastosowany tryb procedowania nie wpłynął w jakikolwiek sposób na merytoryczną treść wydanego w sprawie orzeczenia, skoro zgromadzony materiał dowodowy składał się wyłącznie z dokumentów i opinii biegłych.

Reasumując odwołanie podlegało oddaleniu (art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.).